

רע"פ 2894/17 - שרחביל עלי נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 2894/17

לפני:
המבקש:
כבוד השופט א' שהם
שרחביל עלי

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, מיום 2.3.2017, בעפ"ג 26293-01-17, שניתן על ידי כב' השופטים: י' נועם - סג"נ; ר' פרידמן; ו-א' אברבנאל

בשם המבקש: עו"ד ג'ורג' שוכרי

בשם המשיבה:

עו"ד רוני זלושינסקי

החלטה

1. לפניי בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטים: י' נועם - סג"נ; ר' פרידמן; ו-א' אברבנאל), בעפ"ג 26293-01-17, מיום 2.3.2017. בגדרו של פסק הדין, נדחו ערעוריהם של המבקש והמשיבה על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט י' מינטקביץ), בת"פ 8655-11-14.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירות מס. על פי עובדות כתב האישום, במהלך שנת 2003 רכש המבקש חלקת קרקע בשכונת בית חנינא בירושלים, ובין השנים 2003-2008 בנה המבקש בניין דירות על חלקת הקרקע, ובו שש קומות ו-14 דירות למגורים (להלן: בניין הדירות). המבקש מכר את הדירות שבנה בבניין הדירות ללקוחות שונים, מהם הוא קיבל תגמולים בין השנים 2003-2011. נטען בכתב האישום, כי במהלך תקופה זו, במועדים שאינם ידועים במדויק למאשימה, קיבל המבקש תקבולים בשיעור של 4,000,000 ₪ לפחות, ולא דיווח עליהם בעת קבלתם לרשות המיסים. תקבולים אלו לא דווחו על ידי המבקש גם בדו"חות שנתיים שהגיש בשנת 2012, ביחס לשנים 2004-2011. עוד נטען בכתב האישום, כי ביום 31.5.2012, הגיש המבקש 2 דו"חות על רכוש והתחייבויות (להלן: הצהרות הון), ביחס ליום 31.12.2006, וביחס ליום 31.12.2011, ולא דיווח במסגרתם על בעלותו על מגרשים או בניינים, או על לקוחות החייבים לו כספים.

בגין המעשים האמורים, יוחסו למבקש עבירות של מרמה, ערמה ותחבולה, לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: פקודת מס הכנסה) (9 עבירות); השמטת הכנסה מדו"ח, לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה (8 עבירות); מרמה ותחבולה, לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: חוק מע"מ) (9 עבירות); מרמה ותחבולה, לפי סעיף 98(ג2)(4) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (24 עבירות); ומסירת תרשומות כוזבות, לפי סעיף 220(2) לפקודת מס הכנסה (2 עבירות).

3. ביום 28.3.2016 הודה המבקש והורשע, במסגרת הסדר טיעון, בביצוע העבירות המיוחסות לו, בכפוף להסכמה שסך התקבולים שקיבל בגין המעשים המתוארים בכתב האישום הוא 3,000,000 ₪, ולא כפי שנטען בכתב האישום, 4,000,000 ₪. ביום 27.10.2016, גזר בית משפט השלום את עונשו של המבקש, בעומדו על חומרת מעשיו של המבקש, אשר העלים הכנסות בהיקף רב, ועל העובדה כי בגין מעשים אלו נפגעו ערך השוויון בנטל המס והקופה הציבורית. עוד נתן בית משפט השלום את דעתו לעובדה, כי מעשיו של המבקש התאפיינו בתעוזה ובתחכום, שעה שהמבקש המשיך והסתיר את עיסוקו, גם כאשר נדרש להגיש הצהרות הון מפורטות. בית משפט השלום הוסיף וציין, כי המגמה הנוהגת בפסיקה בעבירות מיסים היא להחמיר עם העבריינים לשם הרתעה, בשל הקלות שבביצוע העבירות, והקושי לאתר את מבצעייהן. על כן קבע בית משפט השלום, כי מתחם הענישה ההולם ביחס למבקש נע בין 18 חודשים ועד 3 שנים, וכן קנס כספי.

לצורך קביעת עונשו של המבקש בתוך מתחם הענישה, התייחס בית משפט השלום לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה. בית משפט שלום ציין, כי למבקש עבר פלילי, בגינו הוטלו עליו עונשים מותנים, ומאסר בפועל, אותו ריצה בדרך של עבודות שירות. עוד התייחס בית משפט השלום לתסקיר שירות המבחן, ממנו עולה כי קיימים בעניינו של המבקש גורמי סיכון להישנות התנהגות עבריינית, אך הוא מתפקד באופן תקין כלפי משפחתו ובעבודתו. בית משפט השלום עמד על כך שהמבקש לא הסיר את חובו למס ערך מוסף, "וספק אם חוב זה ישולם אי פעם", ועם זאת, המבקש הסיר, באופן חלקי, את מחדלו ביחס לחובו כלפי מס הכנסה. לזכותו של המבקש, זקף בית המשפט את הודאתו בביצוע העבירות המיוחסות לו בכתב האישום, ואת ההסדר אליו הגיע המבקש עם מס הכנסה, אשר במסגרתו שילם סכום ראשוני מתוך גובה החוב. לאחר זאת, קבע בית משפט השלום את עונשו של המבקש בתוך המתחם.

ביום 30.11.2016, תיקן בית משפט השלום בהחלטה משלימה את גזר דינו, בהתאם להסכמת הצדדים בעניין גובה התקבולים

שקיבל המבקש בגין האירועים דנן, והשית על המבקש את העונשים הבאים: 20 חודשי מאסר, לריצוי בפועל; 6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש כל עבירת מיסים שהיא פשע, בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר; 4 חודשים מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש כל עבירת מיסים שהיא עוון, בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר; וקנס בסך 80,000, או 5 חודשי מאסר תמורתו.

4. המבקש והמשיבה הגישו ערעורים הדדיים לבית המשפט המחוזי, שנסבו על גזר דינו של בית משפט השלום. בפסק דינו, מיום 2.3.2017, דחה בית המשפט המחוזי את שני הערעורים, בקובעו כי לא מצא עילה להתערב בגזר הדין שהושת על המבקש. בית המשפט המחוזי עמד על כך שעבירות המס שביצע המבקש הן חמורות בטיבן ובנסיבותיהן, וייתכן כי הרף התחתון של מתחם העונש ההולם שנקבע בעניינו נמוך מהנדרש. עם זאת, סבר בית המשפט המחוזי, כי רכיב עונש המאסר לריצוי בפועל, אשר הושת על המבקש, אינו סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה, ולא נפלה טעות מהותית בגזר דינו של בית משפט השלום, המקימה עילה להתערבות של ערכאת הערעור.

הבקשה לרשות ערעור ותגובת המשיבה

5. בבקשת רשות הערעור שלפניי, משיג המבקש על חומרת העונש שהושת עליו. לטענת המבקש, מועד תשלום הקנס שהוטל עליו בבית משפט השלום חלף, כך שקנס זה הומר ל-5 חודשי מאסר, ולפיכך הוא צפוי לרצות 25 חודשי מאסר בפועל, ולא 20 חודשים, כפי שגזר עליו בית משפט השלום. עוד טוען המבקש, כי יש מקום להפחית בעונשו בהתאם לעקרון אחידות הענישה, כך שיהיה זהה לעונש שנקבע במקרים אחרים, בהם התקיימו לשיטתו "נסיבות זהות", אך העונש שהושת בבית משפט השלום היה מקל יותר.

המשיבה מבקשת לדחות את הבקשה לרשות ערעור, בציינה כי עניינו של המבקש נדון בפני שתי ערכאות, כאשר בקשתו אינה מעלה כל סוגיה משפטית החורגת מעניינו הפרטי. עוד נטען, כי טענות בעניין חומרת העונש אינן מהוות, ככלל, עילה למתן רשות ערעור "בגלגול שלישי". המשיבה מציינת בנוסף, כי הענישה שהושתה על המבקש בבית משפט השלום היא מקלה ומתחשבת. עוד לטענת המשיבה, גובה הקנס נקבע בבית משפט השלום, בשים לב לאופיין הכלכלי של העבירות שביצע המבקש, ולתקבולים "אותם לשלל לכיסו בגינן", ובהתאם לכך, יכולתו הכלכלית של המבקש אינה מהווה שיקול יחיד בקביעת גובה הקנס. המשיבה מוסיפה וטוענת, כי הטענה בדבר אי יכולתו של המבקש לשלם את הקנס שהוטל עליו לא הוכחה, וכן, כי עניינו של המבקש שונה מהאירועים המובאים על ידו בבקשה כאירועים בעלי נסיבות זהות, בהיקף ההכנסות שהופקו מהן; במספר העבירות בתיק; ובכך שבעניינו של המבקש לא הגיעו הצדדים להסדר טיעון בדבר העונש.

דיון והכרעה

6. כידוע, רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במשורה ואך במקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או כאשר מתעורר חשש ממשי מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק שנגרם למבקש (רע"פ 9171/16 כלבונה נ' מדינת ישראל (5.1.2017); רע"פ 1940/16 פולק נ' מדינת ישראל (14.3.2016); עמוד 3

רע"פ 8366/15 חמוד נ' מדינת ישראל (10.12.2015)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, נחה דעתי כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה האמורות, וכי מדובר בעניינו הפרטי של המבקש, הא ותו לא. עוד אציין, כי הבקשה שלפניי נסובה, כל כולה, על חומרת העונש שהשית בית משפט השלום על המבקש. בית משפט זה פסק, לא אחת, כי בקשות מסוג זה אינן מצדיקות, ככלל, מתן רשות ערעור, אלא במקרים חריגים, בהם עסקין בסטייה קיצונית מרף הענישה הנוהג והמקובל בעבירות דומות (רע"פ 10116/16 דסוקי נ' מדינת ישראל (24.1.2017); רע"פ 4512/15 הרוש נ' מדינת ישראל (6.7.2015); רע"פ 4265/15 דדון נ' מדינת ישראל (22.6.2015)). בענייננו, ניכר כי עונשו של המבקש אינו סוטה ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות מסוג זה. די בטעמים אלו, כדי לדחות את הבקשה.

7. בבחינת למעלה מן הצורך, אציין כי לאחר שבחנתי את כלל הנסיבות, הגעתי לידי מסקנה כי דין הבקשה להידחות אף לגופו של עניין. כפי שהטעים בית המשפט המחוזי, עונשו של המבקש אינו סוטה כלל ועיקר לחומרה ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות, ואף ייתכן כי מתחם הענישה ההולם שנקבע בבית משפט השלום מקל עמו. בקביעת עונשו של המבקש, התחשב בית משפט השלום כראוי בכלל הנסיבות האפשריות, ובכלל זאת, בין היתר: בעברו הפלילי של המבקש; בתסקיר שירות המבחן, ממנו עולה כי המבקש אינו מקבל אחריות למעשיו ופעל בשל רצון להשיא רווח כספי מהיר, ומתוך תפיסה כי "מגיע לו פיצוי על מהלך חייו"; בעובדה כי מחדליו של המבקש הוסרו באופן חלקי בלבד; וכן בהודאתו בביצוע העבירות המיוחסות לו. אשר לקנס שהוטל על המבקש, הרי שעונש זה נקבע כדין, כחלק ממדיניות הענישה המרתיעה הנוהגת בעבירות המיסים, אשר משקפת את חומרת העבירות, ואת הנזק הרב שנגרם לאוצר המדינה בגין. על יסוד האמור, סבורני כי העונש שהושת על המבקש בבית משפט השלום, ואשר אושר בפסק דינו של בית המשפט המחוזי, הינו ראוי ומאוזן.

8. עוד אוסיף, כי איני מוצא מקום להורות על עיכוב תשלום הקנס, עד לשחרורו של המבקש מהמאסר, כפי בקשתו. בית משפט זה קבע, לא אחת, כי המסגרת המתאימה לבחינת טענות בדבר קושי לעמוד בתשלומי קנסות, היא המרכז לגביית קנסות, המוסמך לפרוס או לדחות את תשלומו של החוב, בהתאם לסעיף 5 לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995 (ע"פ 9964/16 אסרא נ' מדינת ישראל (6.3.2017); ע"פ 4200/13 פלוני נ' מדינת ישראל (21.8.2013)).

9. סוף דבר, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת. למבקש שמורה הזכות לפנות אל המרכז לגביית קנסות, בבקשה לפריסת סכום הקנס למספר תשלומים, או לדחיית מועד התשלום, כמפורט לעיל.

ניתנה היום, י"ט באייר התשע"ז (15.5.2017).

ש ו פ ט